01/05/2023

Πως καθιερώθηκε η Εργατική Πρωτομαγιά

/ Επικαιρότητα

Ετήσια γιορτή, με παγκόσμιο χαρακτήρα των ανθρώπων της μισθωτής εργασίας. Με συγκεντρώσεις και πορείες, η εργατική τάξη βρίσκει την ευκαιρία να καθορίσει το διεκδικητικό της πλαίσιο για το μέλλον.

Ετήσια γιορτή, με παγκόσμιο χαρακτήρα των ανθρώπων της μισθωτής εργασίας. Με συγκεντρώσεις και πορείες, η εργατική τάξη βρίσκει την ευκαιρία να προβάλει τα κοινωνικά και οικονομικά της επιτεύγματα και να καθορίσει το διεκδικητικό της πλαίσιο για το μέλλον. Η **Πρωτομαγιά** είναι απεργία και όχι αργία, όπως συμβαίνει στην Ελλάδα, αλλά και σε πολλές χώρες του κόσμου.

Η Πρωτομαγιά, ως εργατική γιορτή, καθιερώθηκε στις 20 Ιουλίου 1889, κατά τη διάρκεια του ιδρυτικού συνεδρίου της Δεύτερης Διεθνούς (**Σοσιαλιστικής Διεθνούς**) στο Παρίσι, σε ανάμνηση του ξεσηκωμού των εργατών του **Σικάγου** την 1η Μαΐου 1886, που διεκδικούσαν το οκτάωρο και καλύτερες συνθήκες εργασίας. Κατέληξε σε αιματοχυσία λίγες μέρες αργότερα, με την επέμβαση της αστυνομίας και των μπράβων της εργοδοσίας.

Τα γεγονότα του Σικάγου

Τα εργατικά συνδικάτα των ΗΠΑ αποφάσισαν την έναρξη απεργιακών κινητοποιήσεων την 1η Μαΐου 1886 για το οκτάωρο, ωθούμενα από τις επιτυχημένες διεκδικήσεις των καναδών συντρόφων τους. Την περίοδο εκείνη το κανονιστικό πλαίσιο εργασίας στις ΗΠΑ ήταν σχεδόν ανύπαρκτο και οι εργοδότες μπορούσαν να απασχολούν το προσωπικό τους κατά το δοκούν, ακόμη και τις **Κυριακές.**

Στην απεργία πήραν μέρος περίπου 350.000 εργάτες σε 1.200 εργοστάσια των ΗΠΑ. Την Πρωτομαγιά του 1886 έγινε στο Σικάγο η πιο μαχητική πορεία, με τη συμμετοχή 90.000 ανθρώπων. Στην κεφαλή της πορείας ήταν ο αναρχοσυνδικαλιστής **Άλμπερτ Πάρσονς,** η γυναίκα του Λούσι και τα επτά παιδιά τους.

Το πρώτο αίμα χύθηκε δύο ημέρες αργότερα έξω από το εργοστάσιο ΜακΚόρμικ

στο Σικάγο. Απεργοσπάστες προσπάθησαν να διασπάσουν τον απεργιακό κλοιό και ακολούθησε συμπλοκή. Η Αστυνομία και οι μπράβοι της επιχείρησης επενέβησαν δυναμικά. Σκότωσαν τέσσερις απεργούς και τραυμάτισε πολλούς, προκαλώντας οργή στην εργατική τάξη της πόλης.

Image not found or type unknown

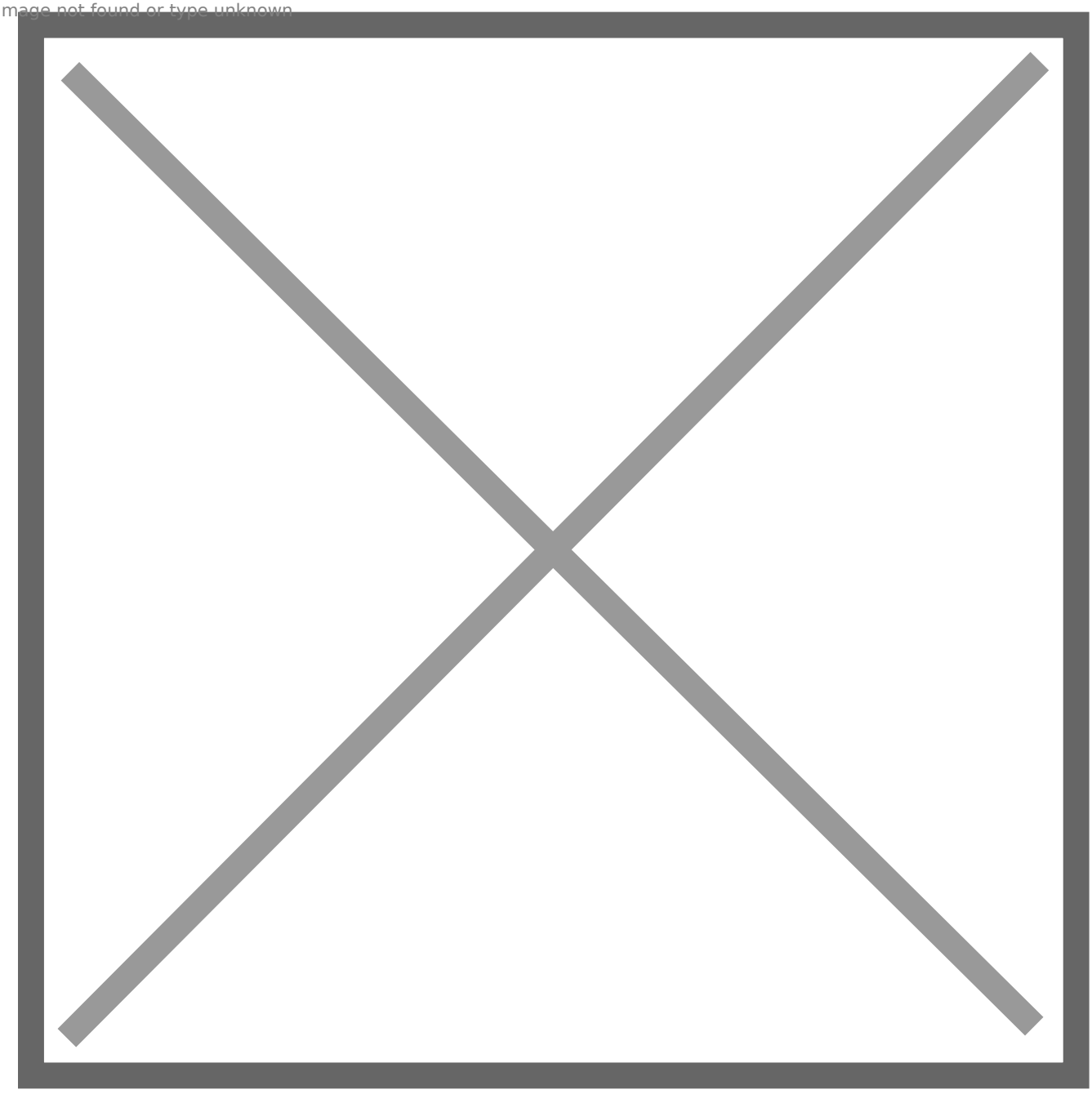

Την επομένη αποφασίστηκε συλλαλητήριο καταδίκης της αστυνομικής βίας στην **Πλατεία Χεϊμάρκετ,** με πρωτοστατούντες τους αναρχικούς. Η συγκέντρωση ήταν πολυπληθής και ειρηνική. Το κακό, όμως, δεν άργησε να γίνει. Οι αστυνομικές δυνάμεις πήραν εντολή να διαλύσουν δια της βίας τη συγκέντρωση και τότε από το πλήθος των απωθούμενων διαδηλωτών ρίφθηκε μια χειροβομβίδα προς το μέρος τους, η οποία εξερράγη, σκοτώνοντας έναν αστυνομικό και τραυματίζοντας

δεκάδες. Η αστυνομία άνοιξε πυρ κατά βούληση κατά των συγκεντρωμένων, με αποτέλεσμα να σκοτωθούν τουλάχιστον τέσσερις διαδηλωτές και να τραυματιστεί απροσδιόριστος αριθμός, ενώ έξι αστυνομικοί έχασαν τη ζωή τους από πυρά (φίλια ή των διαδηλωτών παραμένει ανεξακρίβωτο), ανεβάζοντας τον αριθμό τους σε επτά.

Για τη βομβιστική επίθεση, που προκάλεσε τον θάνατο του αστυνομικού, κατηγορήθηκαν οι αναρχοσυνδικαλιστές **Άουγκουστ Σπις, Γκέοργκ Έγκελ, Άντολφ Φίσερ, Λούις Λινγκ, Μίκαελ Σβαμπ, Σάμουελ Φίλντεν, Όσκαρ Νίμπι** και **Άλμπερτ Πάρσονς,** που ήταν από τους οργανωτές της διαδήλωσης. Όλοι, εκτός του Πάρσονς και του Φίλντεν, ήταν γερμανοί μετανάστες. Η δίκη των οκτώ ξεκίνησε στις 21 Ιουνίου 1886. Ο εισαγγελέας Τζούλιους Γκρίνελ ζήτησε τη θανατική ποινή και για τους οκτώ κατηγορουμένους, χωρίς να προσκομίσει κανένα στοιχείο που να τους συνδέει με τη βομβιστική επίθεση. Απλώς, είπε ότι οι κατηγορούμενοι ενθάρρυναν με τους λόγους τους τον άγνωστο βομβιστή να πραγματοποιήσει την αποτρόπαια πράξη του, γι’ αυτό κρίνονται ένοχοι συνωμοσίας.

Image not found or type unknown

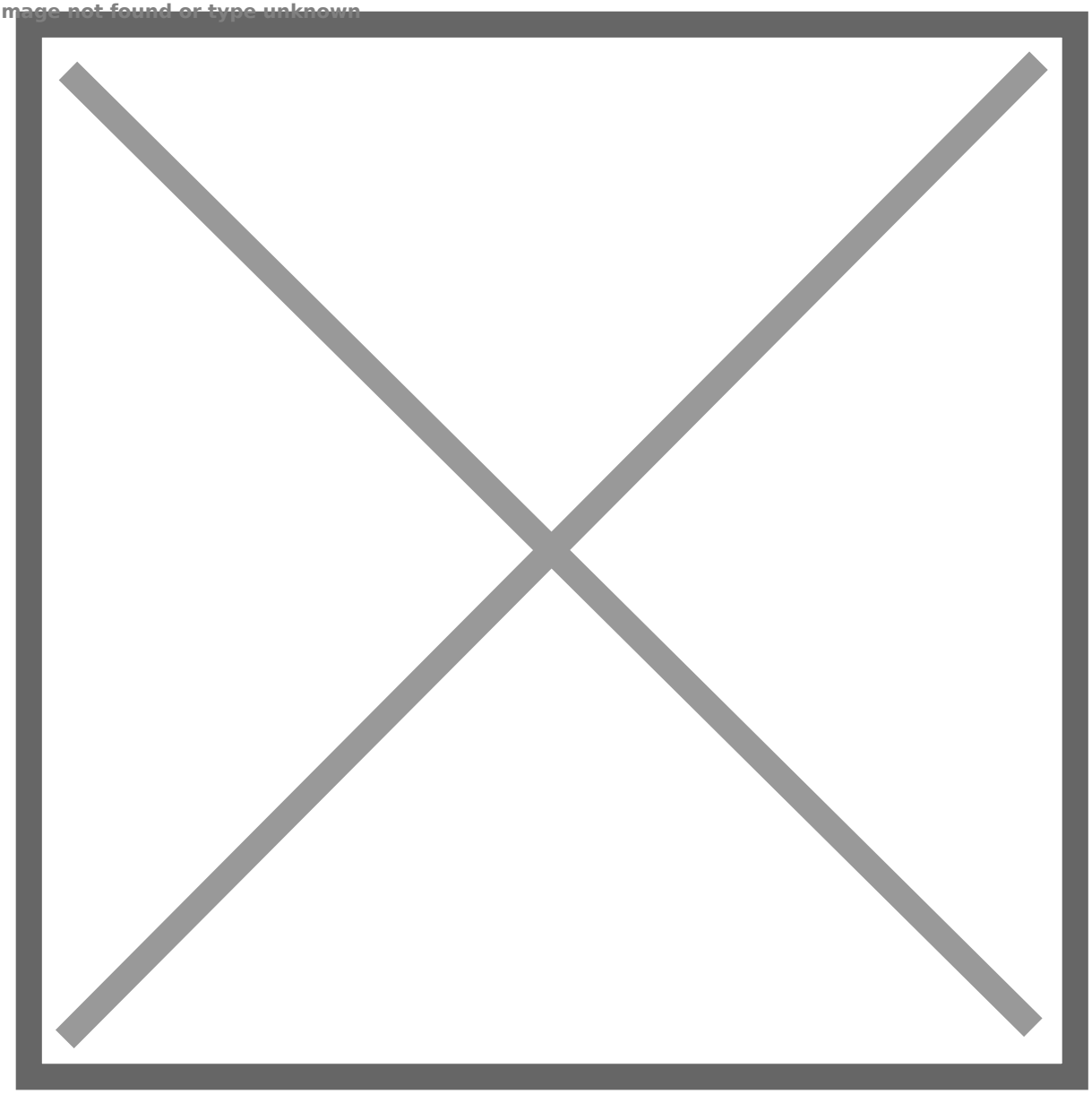

Από την πλευρά της, η υπεράσπιση έκανε λόγο για προβοκάτσια και συνέδεσε τη βομβιστική επίθεση με το διαβόητο πρακτορείο ντετέκτιβ «Πίνκερτον», που συχνά χρησιμοποιούσαν οι εργοδότες ως απεργοσπαστικό μηχανισμό. Οι ένορκοι εξέδωσαν την ετυμηγορία τους στις 20 Αυγούστου 1886 κι έκριναν ενόχους και τους οκτώ κατηγορούμενους. Οι **Σπις, Έγκελ, Φίσερ, Λινγκ, Σβαμπ, Φίλντεν** και **Πάρσονς** καταδικάστηκαν σε θάνατο, ενώ ο Νίμπι σε κάθειρξη 15 ετών. Μετά την εξάντληση και του τελευταίου ενδίκου μέσου, ο κυβερνήτης της Πολιτείας του Ιλινόις, Ρίτσαρντ Όγκλεσμπι, μετέτρεψε σε ισόβια τις θανατικές ποινές των Σβαμπ και Φίλντεν, ενώ ο Λιγκ αυτοκτόνησε στο κελί του. Έτσι, στις 11 Νοεμβρίου 1887 οι **Σπις, Πάρσονς, Φίσερ** και **Έγκελ** οδηγήθηκαν στην αγχόνη, τραγουδώντας τη **«Μασσαλιώτιδα**». Η δίκη των οκτώ θεωρείται από διαπρεπείς αμερικανούς νομικούς ως μία από τις σοβαρότερες υποθέσεις κακοδικίας στην ιστορία των **ΗΠΑ.**

Στις 26 Ιουνίου 1893 ο κυβερνήτης του **Ιλινόις, Τζον Πίτερ Άλτγκελντ** παραδέχθηκε ότι και οι οκτώ καταδικασθέντες ήταν αθώοι και κατηγόρησε τις αρχές του Σικάγου ότι άφησαν ανεξέλεγκτους τους ανθρώπους του «Πίνκερτον». Ως μια ύστατη πράξη δικαίωσης έδωσε χάρη στους φυλακισμένους Φίλντεν, Νίμπε και Σβαμπ. Αυτό ήταν και το πολιτικό του τέλος. Αργότερα, ο επικεφαλής της αστυνομίας του Σικάγου, που έδωσε την εντολή για τη διάλυση της συγκέντρωσης, καταδικάσθηκε για διαφθορά. Μέχρι σήμερα παραμένει ανεξακρίβωτο ποιος ήταν ο δράστης της βομβιστικής επίθεσης.

Η Εργατική Πρωτομαγιά στην Ελλάδα

Στη χώρα μας, ο πρώτος εορτασμός της **Εργατικής Πρωτομαγιάς** έγινε το 1893, στην Αθήνα, με πρωτοβουλία του Κεντρικού Σοσιαλιστικού Συλλόγου του Σταύρου Καλλέργη. Η 1η Μαΐου ήταν Σάββατο και εργάσιμη. Έτσι, επελέγη η Κυριακή 2 Μαΐου, για να έχει η γιορτή μαζικό χαρακτήρα.

Σύμφωνα με την εφημερίδα «Σοσιαλιστής», που εξέδιδε ο Καλλέργης, στις 5 το απόγευμα της Κυριακής συγκεντρώθηκαν στο Στάδιο πάνω από 2.000 σοσιαλιστές και εργαζόμενοι. Η «Εφημερίς» τους υπολόγισε μόνο σε 200 και σημείωνε σε άρθρο της: *«Οι πλείστοι εξ αυτών ήσαν εργάται, ευπρεπώς κατά το πλείστον ενδεδυμένοι, με ερυθράς κονκάρδας επί της κομβιοδόχης, και πολύ ήσυχοι άνθρωποι. Αυτοί είναι οι πρώτοι σοσιαλισταί εν Ελλάδι, και συνήλθον χθες εις το πρώτον αυτών εν Αθήναις συλλαλητήριον».*

Οι συγκεντρωμένοι ενέκριναν ψήφισμα το οποίο είχε ως εξής:

«Συνελθόντες σήμερον την 2 Μαΐου, ημέραν Κυριακήν και ώραν 5 μ.μ. εν τω Αρχαίω Σταδίω, οι κάτωθι υπογεγραμμένοι μέλη του Κεντρικού Σοσιαλιστικού

Συλλόγου» και υπό μισθόν πάσχοντες εψηφίσαμεν:
Α) Την Κυριακήν να κλείωσι τα καταστήματα, καθ' όλην την ημέραν, και οι πολίται ν' αναπαύωνται.
Β) Οι εργάται να εργάζωνται 8 ώρας την ημέραν.
Γ) Ν' απονέμηται σύνταξις εις τους εκ της εργασίας παθόντας και καταστάντας ανικάνους προς διατήρησιν εαυτών και της οικογενείας των.
Δ) Το συμβούλιον του «Κεντρικού Σοσιαλιστικού Συλλόγου» να επιδώση το ψήφισμα εις την Βουλήν.»

Το ψήφισμα επεδόθη, τελικά, στον **Πρόεδρο της Βουλής** την 1η Δεκεμβρίου 1893 από τον **Σταύρο Καλλέργη**. Ο πρωτοπόρος σοσιαλιστής ανήλθε στη συνέχεια στο δημοσιογραφικό θεωρείο και περίμενε με ανυπομονησία από τον Πρόεδρο της Βουλής να το εκφωνήσει. Αυτός κωλυσιεργούσε και «ησχολείτο εις την ανάγνωσιν ετέρων αναφορών προερχομένων εκ διαφόρων προσώπων και πραγματευομένων κατά το μάλλον και ήττον περί ανέμων και υδάτων», όπως έγραψε στον «Σοσιαλιστή».

Ο **Καλλέργης** διαμαρτυρήθηκε μεγαλοφώνως και με εντολή του Προέδρου συνελήφθη για διατάραξη της συνεδρίασης. Οι στρατιώτες της φρουράς, αφού τον κτύπησαν με τα κοντάκια των όπλων τους, τον μετέφεραν στο αστυνομικό τμήμα, όπου παρέμεινε επί διήμερο. Στις 9 Δεκεμβρίου 1983 δικάστηκε και καταδικάστηκε σε φυλάκιση 10 ημερών, τις οποίες εξέτισε στις φυλακές του Παλαιού Στρατώνα. Με τον περιπετειώδη αυτό τρόπο έληξε και τυπικά ο πρώτος εορτασμός της Εργατικής Πρωτομαγιάς στην Ελλάδα.

Πηγή: Σαν Σήμερα